

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 6.

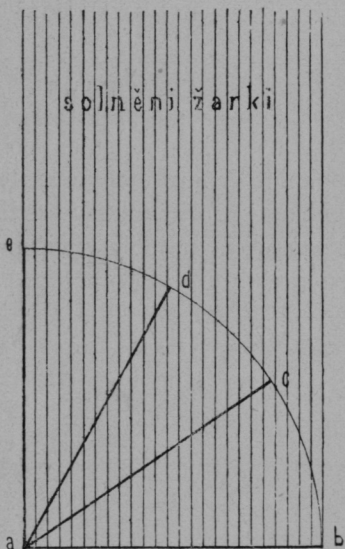
Ljubljana, 16. sušca 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Prof. Fr. Orožen — Ljubljana: O zemljepisnem pouku. — Lj. Stiasny — Kamnik: Poddobice v abecedniku. — Narodu slovenskemu! — J. Mar n: Knjiga Slovenska. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Listek. — Naši dopisi: Iz kočevskega okraja. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

O zemljepisnem pouku.

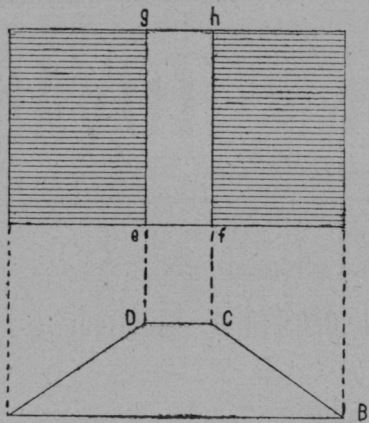
Kartograf si misli, da padajo solnčni žarki med seboj vzporedno in navpično na vodoravno projekcijsko ravnino ab . Potem takem pada največ solnčnih žarkov na vsako vodoravno ploskev (nižino ali planoto, vrhunec, kopo, greben, hrbet i. dr.), katera tedaj dobiva od solнца največ luči in se nam kaže v beli barvi. (Na nekterih zemljevidih so naznačene nižine z zeleno barvo, planote pa z rmeno

ali svetlorjavo barvo). Čimbolj je pa ravnina tistega raztega ($ab = ac = ad = ae$) nagnjena, tem manj solnčnih žarkov jo obseva in tem temneje je narisana. Navpično vzdigujoča se stena ae ne dobiva več solnčnih žarkov (ti padajo navpično na tla, kakor si kartograf misli) in naznači se s črno barvo. Ker pa je zelo težko ali celo nemogoče hoditi po pobočjih, katerih naklonski kot je višji od 45° , naznačijo se nad 45° naklonjena pobočja s črno barvo. Različna razsvetljava se dá otrokom razjasniti s platnicama kake knjige. Na ta način se tudi lahko pokaže zakaj in kako se različna razsvetljava naznači na zemljevidu s črkami. —

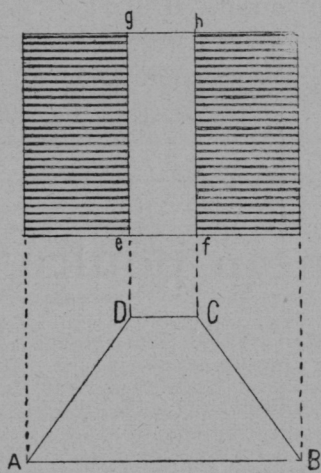
$ABCD$ nam kaže sprednji prerezni načrt knjige, ki stoji na mizi z naklonjenima platnicama (AD, BC). Gorenji del slike pa kaže tiste knjige geometrično sliko. Knjige hrbet ($efgh$) je, kot vodoravna ploskev, popolnoma razsvetljen, toraj ostane na sliki

bel. Obe platnici pa sta nagnjeni in ne dobivata vseh solčnih žarkov, katere bi imeli v vodoravni leži; razsvetljeni sta tedaj manj, A

kar naznačimo s črtkami in sicer radi manjšega naklonskega kota s tankimi črtkami. —

V tej sliki stojita platnici knjige še bolj strmo; vsled tega stoji tudi hrbet knjige višje nad mizo nego prej. Hrbet knjige (*efgh*) ostane popolnoma razsvetljena vodoravna ploskev, ki je tudi tú belo narisana. Ker pa

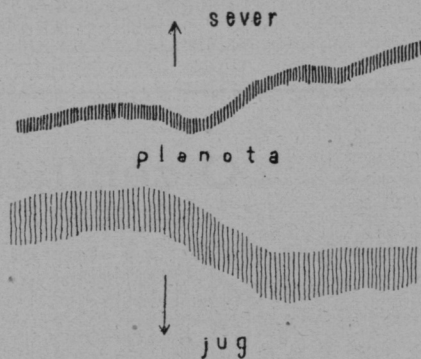

bolj strmo platnici stojita, obseva jih manj solčnih žarkov nego prej in njih manjša razsvetljava se naznači z debelejšimi bližje skupaj stoječimi in krajšimi črtkami. —

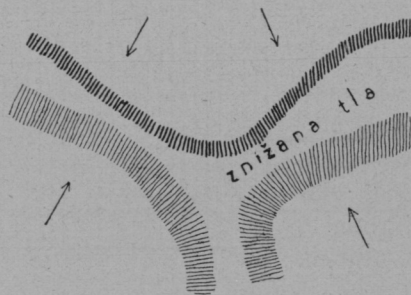
S črtkami naznačeno je pobočje gorá, katero si predstavljamo kot strmino ali poševno ravnino. Čim strmeje je pobočje ali poševnost, tem temneje je črtkanje, to je: črtke so debelejšje, bolj kratke in bližje skupaj. Črtke so potegnjene od vrha ali slemena gorá v smeri pobočja ali obronka ter nam kažejo vedno najkrajši pot odtekajoče se vode. Paziti moramo tudi na dolgost posameznih črtek, ki ne smejo zavzimat več prostora, nego jim pripada v vodoravni smeri na zemljevidu. Dolge črtke nam kažejo manj strmo pobočje, a

kratke črtke strmeje pobočje. Z višino raste pri gorovji navadno tudi strmina in zategadelj je višje gorovje temneje narisano nego nižje gorovje. Klinaste črtke pa se uporabijo pri jako malih delih, kjer strmina brzo menja. —

Da pa bodo učenci dobro razumeli črtkanje, treba bode mnogo vaj na zemljevidu in mnogo vzgledov posebno iz šolskega okoliša, kajti na domači gori bodo otroci najlože razumeli, da pomenijo tesneje skupaj narisane, kratke in debele črtke strmeje pobočje, — daljše, tanke in bolj narazen risane črtke pa manj strm obronek. Tudi naj učitelj pokaže črtkanje v večjem merilu na belem papirji, kar bode otrokom bolj jasno nego s kredo na deski narisana slika. —

Pušice kažejo smer pobočja. Strmeje pobočje je proti severu, bolj položno je pobočje proti jugu. V sredi pa je planota, kjer so tla najbolj vzvišena.

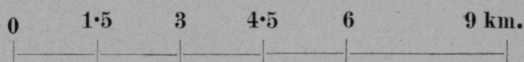
Tu imamo obraten slučaj. V sredi so tla vglobljena, ker imajo črtke po pušicah naznanjeno smer.

Pri zemljevidih v malem merilu risanih, kjer se dajo narisati samo glavne orografske razmere, ne ozira se kartograf več na naklonski kot gorá temveč samo na višino, katero hoče z istimi pripomočki narisati v pravem razmerju po načelu „čim višje tem temneje“. Pri še tako natanko naranem zemljevidu pa ni mogoče izvedeti gore višine. Da se to zaznamenuje, morejo se posluževati takozvanega „kotiranja“ t. j. s pridjanimi številkami

naznačijo višino vrhov, grebenov, prelazov i. t. d.

Prof. Fr. Orožen — Ljubljana.

Poprava. V članku „Čitanje zemljevidov“ št. 4. na strani 50. naj se popravi črta, naznačujoča merilo pri Bauerjevem nastenskem zemljevidu Kranjske, v sledečem zmislu:

Podobice v abecedniku.

IV. m — most.

I. Pripovedovanje.

Dve kozi.

Dve kozi se srečata na ozki brvi, katero so postavili čez deroč potok. Vsaka hoče iti na drugo stran brega.

„Pojdi mi s pota!“ pravi jedna. — „To bi bilo lepo!“ pravi druga. „Vrni se ti in umakni se mi, kajti jaz sem bila prva na brvi.“

„Kaj blebetaš!“ pravi prva, „jaz kot starejša naj bi se ti umaknila? Nikdar ne!“

Nobena se noče udati in se drugi umakniti. Dolgo časa se prepirata in naposled se celo stepeta. Svoji glavi upogneta ter se zatečeta druga proti drugi. Od hudega sunka pa zgubita obe ravnotežje ter padeta v deročo vodo. Le z veliko težavo se rešita srečno iz vode na breg.

Pouk: „Boljše je žlica soka v miru, kot polna miza v prepiru,“ pravi pregovor. Kozi sta se vsejedno prepirali ter bili svojeglavni in trdovratni. Videli smo, kako se godi svojeglavnim in trdovratnim. Ne bodite toraj svojeglavni in trdovratni ter ne prepirajte se, kajti:

Kjer biva nesloga, je vedni prepir.
Sè slogo pa druží nebeški se mir.

2. Nazorni nauk.

Kozi sta se srečali na brvi. Ali je brv široka? Ali se moremo umakniti, ako koga srečamo na brvi? Ali moremo z vozom čez brv? Da moremo z vozom čez vodo, ali da se več ljudij ali živalij in vozov more umakniti, naredimo most. Kje je v okolici brv? kje most? Tu vam pokažem podobo mosta! Mostovi so iz lesa, kamna ali iz železa. Nekateri so zelo dolgi. Ne obešajte se na ograjo, da ne padete v vodo.

V. o — oko.

1. Pripovedovanje.

Božje oko bdi.

Mrzel zimski večer je. Visoko leži sneg po ulicah. Zmrzuje tako, da celo ubogi ptiči pod milim nebom komaj gibljejo otrple perute.

V goli ledenomrzli podstrešni sobici leži ubožna bolna žena. Slamnata postelj je siromašna, odeja stara, slaba. Ognja nobega v peči. Dosti trpi, a voljno. Velika je potreba, ali najbolj jo boli, da mora zmrzovati in stradati mala Lenica. Pomagati pa ji ne more.

Bolnica je jako pobožna. Zato tudi ne obupa, ampak se trdno zanaša na očeta nebeškega.

Lenica se ljubko nasmehlja in se mirno igra s punico, ki je nje jedino bogastvo. Rada jo ima kakor sestrico.

Naposled pa reče:

„Mamica, lačni sva. Daj nama vender kosce kruha!“

Uboga žena zajoka. Saj ve, da ni nobene drobtinice v omari. S čim bi kupila kruha? Do malega vse, kar je imela, zastavila je že. Boji se celo, da jo trdosrčni gospodar iztira iz podstrešne sobice, ker ga ne more plačati.

Lenica se ne smeje več. Odmolivši večerno molitvico, zaspi naposled od gladu in utrujenosti z ljubo punico vred poleg matere.

Svetle zvezde pa, ki se bliskajo na nebu, gledajo tudi skozi podstrešno oknice v siromašno stanico, kakor bi hotele reči prijazno:

„Božje oko bdi!“

Drugi dan, ko sveti zlato solnce in je odprta velika zastavnica v mestu, dojde tja šibko dekletce, ki ima nekaj zavitega v zastorčku.

Plaho se stiska Lenica med mnogimi siromaki, kateri hočejo vsi kaj zastaviti — nekateri, ker so malopridni in leni, drugi pa, ker jih tare nadloga in sila.

Za pregrajo stoji resen mož. Jako kratko in osorno odpravlja ljudi ter jemlje njih stvari.

Hipoma se začuje tih boječ glasek:

Ljubi gospod, ali bodem sedaj na vrsti?“

Resni mož se ozre po Lenici, rekoč:

„Kaj pa hočeš, dete?“

„Nekaj bi zastavila,“ šepne Lenica.

„Oho, da si kupiš slaščič, pogače, eukerčkov?“

Lenica odkima.

„Kruha ubogi materi!“ reče tiho, in svetle solze ji porosé modre oči.

„Tako? Kaj pa bi zastavila? Pokaži!“ pravi mož prijazneje.

Dekletce razvije punico in mu jo pomoli jokaje. Pretežko se loči od ljube punice, jedine radosti svoje. Saj drugih igrač nima.

Temni mož je ganjen, da se mu porose oči. Prav tako tudi drugim. Prijazno reče Lenici:

„Le imej punico, ljubo dete! Povej mi, kdo je tvoja mati in kje stanuje. Pojdi potem domov in ji povej, da vama hočem pomagati.“

Dokaj ljudij gre z Lenico. Bolni ženi dadé, kar imajo sami. Tako se hipoma nasedli blagoslov v hišo!

Resni mož iz zastavnice tudi ostane mož beseda. Skrbi za Lenico in nje mater, dokler ne okreva. Bolje se jima je godilo, pa je prihajalo odtod, ker je hotela Lenica zastaviti najljubšo stvar, jedino bogastvo svoje: punico da bi ne jokala uboga mati.

Lenica je dorasla in bila vsekdar pridno dobro dekletce — verjemite mi!

P o u k : Božje oko bdi nad vsemi ljudmi, zlasti nad dobrimi otroki. Ne zabite tega in dajajte vse radi za ljube roditelje! Posnemajte Lenico! Spominjajte se vedno, da je nad nami oko, katero zidovje prešine in tudi v temi dobro vidi. Bog vas tudi tam vidi, kjer vas ne vidi nobeno človeško oko. Nikjer toraj ne delajte hudega.

Bog vse vidi, Bog vse ve,
Ohrani čisto mu srcé.

2. Nazorni nauk.

Oko je ljubi dar božji. Postavljeno je med trde kosti, da se ne oškoduje. Koliko očeš imaš?

Hočem vam povedati uganko: Kdo bolje vidi, ta ki ima jedno ali ta ki ima dve očesi? (Ta ki ima jedno oko, kajti on vidi z jednim očesom dve očesi, a drugi z dvema očesoma samo jedno oko.) Trepalnice zapirajo oči. Vejice jih varujejo prahu. Obrvi odvrtačujejo pot, ki po čelu teče. Ako nam kaj pade v oko, pritečejo solze in je

izmijejo. Oko moramo vedno varovati. Pazimo, da koga ne sunimo v oko, kajti potem oko izteče. Ne berimo v mraku ali na solnci in ne zrimo v solnce ali luč. Vsak dan si umivajmo oko in ves obraz.

3. Uganka.

Dve cesaričici v carskem dvoru sedita, vsakega vidita a sebe ne vidita. Kdo sta to?

Lj. Stiasny — Kamnik.

Národu slovenskemu!

V slavnostnih dneh 29. in 30. ržnega cveta leta 1889., ko smo odkrivali spomenik Valentinu Vodniku, začetniku pesniške književnosti slovenske, oglašala se je živeje negoli kdaj misel, da bi se takisto postavil spomenik največjemu pesniškemu geniju, kar jih je doslej rodila zemlja slovenska, pesniku, čegar dela ponosno prištevamo najizbornejšim proizvodom vseh narodov, ljubljencu našemu Frančišku Prešérnu!

Razpravljati ni treba posebe, kaj je Prešérn nam, niti kaj bode zanamcem: ime Prešérno je z neizbrisnimi črkami zapisano v zlati knjigi pesniškega in občekulturnega razvoja našega!

Takemu veleumu veličasten spomenik! Za deset let hočemo slaviti stoletnico Prešérnovega rojstva — postavimo mu tedaj vidno znamenje, katero še poznih let pričaj domačinu in tujcu o ljubezni in zahvalnosti naši!

Živo uverjen, da bode ta poziv odmeval v vseh srcih slovenskih, katerim je do narodne časti, ukrenil je pomnoženi odbor „Pisateljskega podpornega društva“, da pričnè nabirati doneske za Prešérnov spomenik. S prijazno prošnjo se torej obrača do vseh slavnih društev in zastopov, do sléharnega rodoljuba po deželah slovenskih, izkratka, do vsakogar, komur je drago ime Prešérno, naj nam z blagovoljnimi doneski pomaga uresničiti častno namero in tako zajedno vredno poravnati dolg slovenskega národa do najboljšega pesnika svojega! Zlasti upamo, da se bodo

čitalnice slovenske na besedah in veselicah svojih često in drage volje spominjale spomenika Prešérnovega!

Troški bi bili vsekakor znatni, vendar je podpisan odbor uverjen, da bode tolikrat izpričana požrtvovalnost slovenska vzmogla potrebno vsoto in omogočila praznovati stoletnico Prešérno tako, kakor si je lepše ne moremo misliti!

Rojaki slovenski, na delo tedaj! Vsakdo skrbi po svojih močéh, da se o stoletnici Prešérnovi vzdigne spomenik, o katerem bodemo rekli ponosno, da ga niso postavili posamičniki, nego vesoljni národ naš prvemu pesniku svojemu!

Doneski naj se blagoizvolijo pošiljati „Pisateljskemu podpornemu društvu v Ljubljani.

V Ljubljani, dné 8. svečana 1891. l.

Dr. Jožef Vošnjak,
predsednik.

Anton Funtek,
blagajnik.

Simon Rutar,
tajnik.

Fr. Levce.

Ivan Hribar.

Fr. Orožen.

Fr. Hubad.

Ivan Tomšič.

Dr. Benjamin Ipavec.

Andrej Žumer.

Janko Kersnik.

Jožef Apih.

Dr. Fr. Kos.

Anton Aškerc.

Dr. Gregorij Krek.

Anton Bartl.

Dr. Ivan Mencinger.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Dr. Matija Murko.

Dr. Fr. Celestin.

Ivan Murnik.

Martin Cilensček.

Vatroslav Oblak.

Jožef Cimperman.

Rajko Perušek.

Dr. Fr. Detela.

Luka Pintar.

Peter Grasselli.

Maks Pleteršnik.

Simon Gregorčič.

Dr. Lavrencij Požar.

Fr. Hauptmann.

Dr. Tomaž Romih.

Ivan Scheinigg.
Henrik Schreiner.
Andrej Senekovič.
Dr. Jakob Sket.
Vekoslav Spinčić.

Luka Svetec.
Jožef Starè.
Ivan Steklasa.
Jožef Stritar.
Dr. Karl Štrekelj.

Ivan Šubic.
Fr. Šuklje.
Dr. Ivan Tavčar.
Dr. Pavel Turner.
Dr. Jernej Zupanec.

Anton Trstenjak.
Matija Valjavec.
Fr. Wiesthaler.
Ivan Vrhovec.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

Jako naklonjen je bil mlademu učitelju tedanji šolski nadzornik dr. Fr. Močnik, ki je l. 1852 sam prišel k očitni šolski preskušnji v Škofjo Loko. Po njegovem načrtu je A. Praprotnik spisal „Slovenski Abecednik“ in deloma „Slovensko-nemški Abecednik“ l. 1856, ter „Pervo in Drugo Berilo za slovenske šole“, kar je prvokrat prišlo na svetlo l. 1857 na Dunaju v e. kr. založbi šolskih knjig, potem pa večkrat popravljeno in pomnoženo (s Slovnicó, Pesemsko prilogo, z Zemljevidom), kakor tudi „Dolžnosti podložnih“ itd. — „Zgledi za pervince, ki se brati in pisati ob enim učé.“ Po šolskim slovko-varji sestavil And. Praprotnik, Dobrovski učitelj (Danic. 1856 str. 16.).

Pesmi, cerkvene in druge. Zložil Andrej Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1856. 8. 140. Nat. J. R. Milic. — „S straham vselej v roko vzamemo nove pesniške iztvore, zlasti neduhovnih pevcov, ker nas grenka skušnja uči, de se po njih pevskih žilah večidel ne cedí mleko ljubezni Božje, ampak pelinovec posvetne, umazane, pregrešne ljubezni, in de njih strun ne giblje plemenito, rahlo čutilo, ampak neka ukožena strast, ki iše s svojo grešno lastnijo serca bravcov osmoditi, piše Danica (str. 108); . . ali pesmi Praprotnikove pa so skoz in skoz take, de zamorejo serce blažiti in k nadzemeljskim čutilam povzdigovati. Torej nas iz serca veseli, de zamoremo te pesmi z dobrim sercam in lahko vestjo slehernimu priporočiti itd.“ — „S preserčnim veseljem po-

zdravljamo mile glasove ponižnih gosel domačih, pravijo pa Novice (str. 189). . . Od perve do zadnje verstice poje mirno, čisto, nepokvarjeno serce v sladkosti goreče ljubezni do Boga, domovine in sploh vsake čednosti itd.“

Pervim — cerkvenim — je dal pesnik pomenljivo geslo: „Perva struna, ki zapoje, — Božjo slavo nam zvišuje! — Naj unema sestre svoje, — In v soglasje jih združuje!“ — Drugim pa: „Vam, ki cvetje zlato klije, — Leto ni še vam prevročé; — Vam, ki zarja še vam sije, — Zročam pesmi pričéjoče.“ — Naposled pové tudi:

Kje sim se peti učil!

V naročji ljube mamice
Spletaje perve venčike —
Od nje sim peti se učil!

Ko Stvarnik mi zavest zbudi,
Hvaležnost v serce mi vsadi, —
Me peti njemu je učil!

Ko dom med brate me sprejel,
Za milo petje me je vnel, —
Mi prepevati je velil!

Mnogim tem pesmicam so umni skladatelji zložili prijetne napeve in nekatere so prav po njih postale narodne, na pr.: Zapoj veselo, o kristjan! — Ti, o Jezus serčnomili! — Med zvezdami zvezdica sije. — Ko v jasnem pasu primiglja. — O Devica, bod' češena! — Tebe, Marija, želim poslaviti. — O Devica, pomočnica. — V dolin'ci prijetni je ljubi moj dom. — Bese-
seda sladka, domovina itd. —

Danica l. 1856 kaže p.: Beseda učiteljem in drugim šolskim prijateljem (str. 6) o učiteljski knjižnici ali bukvarnici. — Zvezdica za šolo. — Vrednost in dobiček petja. Spisal A. Praprotnik po „Schulbote“ (str. 105—115). — Nove orgle na Dobrovi: Veselo — ginljivo — resnobno — nebeško orgle zaveršite — pesem v štirih razstavnih (str. 223), in: Dobrovska šolska mladina . . duh. očetu . . gospodu Jožefu Poklukarju o njih odhodu z Dobrove v spomin posebne hvaležnosti: Britke solze nam tečejo itd. — L. 1857 str. 84: Kako stoji že s Praprotnikovimi napevi? — L. 1858 str. 46: Poslovilo Dobrovske šole od ljubljenege učenika gosp. A. Praprotnika. — Grobni venec Jožetu Fajfarju, učeniku v Ljubljani. — Marii (K tebi, D'vica ljubeznjiva). — O zlati maši gosp. Jakobu Rožiču v Preserju (Prisvetil je veseli dan). — L. 1859: Mili spominek na zgodnji grob misijonarja gosp. Lorenca Lavtižarja v Ameriki (Že petkrat drevje bo cvetelo). — Perva šmarnica (Marija! vir si nam veselja). — Pomladne misli (Ko gledam rože pisane). — O zlati maši gosp. Jerneju Uršiču, fajmoštru Kamnogoriškemu (Ovij se s cvetjem dans ravnica! — Veseli dan se ti žari! — Omij si, kovačija, lica, — Veselje novo se rodi! — Tvoj dušni oče v službi sveti — Doglegli god so petdeseti itd.).

Novice l. 1856: Ponižen pozdrav memogredočima c. k. Veličanstvoma od Dobrovskih učencev in učenk 20. nov. (Pozdravljen bod' Oče in Mati premila). Učiteljska bukvarnica v Ljubljani (gl. Danic. 1856 str. 7. Novic. 1857 str. 27): Ljubi prijatli in tovarši in vsi, ki se na težavnem šolskem polji trudite, preudarite to našo napravo, in ako vam je priložno, podajte nam roké in odkritoserčno sercé; z zjedinjenimi močmi se veliko stori (str. 420). A. Praprotnik. — L. 1857: Popravek sostavka „Nekaj iz učilnice“, kjer graja način svarjenja ali pokorjenja: „Ti si osel! Smejajte se temu oslu!“ češ, da se po njem v šoli morí sramožljivost

in krajša ljubezen do bližnjega. — Str. 222—235 pa opisuje „Ljudsko šolstvo na Kranjskem“, kjer pravi v začetku: „Vsakega pravega domorodca mora priserčno veseliti, ako sliši, kako lepo se je začelo razcvetati in razvijati ljudsko šolstvo po vseh krajih naše mile domovine. . . — V poslednjih šestih letih se je število vsakdanjih učencov in učenk, piše proti koncu, narastlo od 11,271 na 21,705, in število nedeljskih učencov in učenk se je pomnožilo od 8778 na 14,426. Zares čuda lepo število! Temu veselemu napredovanju domačega šolstva so še zraven pripravnih in radodarnih srenj tudi posebno pripomogovali slavne c. k. okrajne gosposke, gospodje tehanti in drugi verli duhovni. Največ pa se ima Krajna s tem zahvaliti modremu in neutrudnemu prizadevanju svojih vikših šolskih nadzornikov, kateri ne skerbé le samo, da se šole zunajno množijo in boljšajo, temuč skerbno čujejo, da se šole tudi znotrajno dobro in sedanjim časom primerno vedejo. Gleda se, da se v šoli ne dela, kakor včasí, le s spominom, ampak tudi z glavo, s sercom in s čutili. Marsikteri termasti starokopitni učbi se je tako dolgo stopalo na pete, da se je mogla rada ali nerada umakniti in z drugo boljšo namestiti. Dobivamo pa tudi za naše domače šolstvo prav primerne in izverstne nove knjige. Prišel je na svitlo prvi del praktične slovensko-nemške gramatike za II. in III. odred slovensko-nemških šol . . Tudi slovensko-nemški Abecednik je prav izverstna knjižica . . Piše se tudi že prvo in drugo berilo za slovenske in nemško za nemške šole . . Iz vsega tega se zares prav jasno in svetlo vidi, kako veselo se razvija po vseh krajih in na vse strani naše zapušeno šolstvo, in nam obeta druge, boljše čase, kakoršnih si vsak pravi domorodec le želeti more. Res je, da o tem še ni povsod in popolnoma zmagala svetloba tamne noči, terdno pa smemo upati, da bo kmalo boljše, posebno tam, kjer se dela z zjedinjenimi močmi. „Z zjedinjenimi močmi se vse

stori (str. 235): — „Ljubezni iskrice novo-rojenemu cesariču“ daruje slovenska mladina (Vemo, da vencov na sto se že vije) v Novicah l. 1858, A. Praprotnik, in l. 1859: Vodnikov spomin 3. svečana (Stoji, stoji tam hišica, — Pri hiši miza kamnata; — Tam Vodnik naš se je rodil, — Ki prvi peti nas učil itd.)

Koledar Slovenski za navadno leto 1858. Dal A. Praprotnik. Tretji tečaj. V Ljubljani. Zal. J. Giontini. Nat. J. R. Milic. — Geslo: Kolédar neskušen — Podám se na pot, — Upljivo zanašam — Na Slave se rod. Za navadno tvarino — kratki gospodarski koledar. Ternovska cerkev v Ljubljani — s podobo. Božič (povest). Venec domačih pesmic: Za novo leto. Koledniki. Domača hiša. Kaj nam pravijo. Opomnica. Nevesti pri slovesu. Fantovska. Prašanje in odgovor. Nektere prerokovanja za to in vsako leto. Mladenčem. Dekletam. Možem. Ženam. Kmetovavcom. Šolskim učenikom: Če bolj bo ljubezen pri šoli kralj'vala, — Za toliko bolj bo beseda kaj izdala. Bogatincom. Revežem. Nektere zdravila. Nektere vprašanja. Kratkočasnice. Svetle iskrice itd.

Vodnikov Spomenik l. 1859 str. 197. A. Praprotnik. Pesmi: „Pozdrav“ in „Vertnar“ (Lipa domača osupna je stala — Mož neutruden veselo ji streže itd.) Na primer bodi:

Pozdrav.

Vesélo vérši močna Sava!
 Očeta pevcov nam pozdravi! —
 Darujte cvetke od Triglava
 Na grob mu venec v svitli slavi!

Ime njegovo bo slovelo,
 Kar strun domačih bode pelo.

Novice l. 1860 str. 237: „Gorensko“ (Ponosno ozira Triglav se v doline . . . Vzdigujejo kviško trije se verhovi . . . Radujte se torej gorenske stermine — Treh slavnih vladikov očetovi dom — . . . Bog živi Andreja — Golmajerja, Jerneja oba — Legata in Vidmarja)! Na str. 13 pa so ponatisnile iz Zagrebskega časnika „za učitelje, odgojitelje in sve prijatelje mladeži“ (Napredak) naslednjo pomenljivo budnico Praprotnikovo:

Naprej.

„Naprej!“ to krepko je povsod vodilo,
 Po katerem mora vsak se zdaj ravnati,
 Odganjati če hoče revo, silo,
 Če mar mu je pošteno kaj veljati!

„Naprej!“ nam kaže, kliče vsa narava:
 Spod snega mlada cvetka se pokaže,
 Zelen je kmali travnik in gošava,
 In vse je polno cvetja vsake baže.

Izvirje malo prišumlja iz skale,
 In dalje ko se vije, bolj se širi,
 Narase reka se iz vode male,
 Ki v silnem morji zadnjič se umiri.

Naprej popotniku serce le sili,
 Naprej nam ukazuje vsako delo! —
 Naprej tud' mi! ne bomo se mudili, —
 Naprej, le berzno, krepko in veselo!

„Naprej!“ to naše zdaj naj bo vodilo,
 Po njem se mora vsaki zdaj ravnati,
 Odganjati če hoče revo, silo,
 Če mar mu je pošteno kaj veljati!

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

III. Zakon o uredbi osebnih in službenih razmer učiteljev-vojakov.

Visoki c. kr. deželni šolski svet je izdal nastopni

Normale

Z. 2.318

L. Sch. R. Seine k. und k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliebung vom 5. October 1890 dem vom Landtage des Herzogthums Krain beschlos-

senen Gesetzentwurfe, betreffend die Regelung der Personal- und Dienstesverhältnisse der der bewaffneten Macht angehörigen Lehrpersonen an einer öffentlichen Volksschule mit Bezug auf die Verpflichtung derselben zur activen Militär- oder Landsturm-Dienstleistung die Allerhöchste Sanction allergnädigst zu ertheilen geruht.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath, (Stadtschulrath) in Folge des vom k. k. Landespräsidium in Laibach unterm 12. October 1. J. Z. 3005 anher mitgetheilten Erlasses des hohen Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 9. October 1. J. Z. 20220 zur Verständigung der demselben unterstehenden Volksschulleitungen mit dem Beisatze in Kenntniss gesetzt, dass das in Rede stehende Gesetz im XII. Stücke des hierländischen Landesgesetzblattes kundgemacht worden ist.

Da die Wahrnehmung gemacht wurde, dass die in der Ersatzreserve (§§ 18 b und 32 des Gesetzes vom 11. April 1889, R. G. Bl. Nr. 41, und § 50 der Wehrvorschriften, I. Theil) befindlichen, sowie die sonst zu Waffenübungen verpflichteten Lehrer bisher öfter während des Schuljahres, und nicht während der Hauptferien zur militärischen Ausbildung, beziehungsweise zu den Waffenübungen beigezogen worden sind, so wird der Bezirksschulrath, Stadtschulrath im Interesse der ungestörten Unterrichtsertheilung unter einem beauf-

tragt, dahin zu wirken, dass dies in Hinblick vermieden werde.

Laibach, am 28. Dezember 1890.*)

Für den k. k. Landespräsidenten:

Der k. k. Regierungsrath:

Dralka, m. pr.

IV. Začetek dopóludanskega pouka po zimi.

Glede začetka dopóludanskega pouka po zimi na ljubljanskih ljudskih šolah je izdal sl. c. kr. mestni šolski svèt nastopni

Normale

Št. 62

m. š. sv. Z ozirom na dotični sklep občinskega svéta ljubljanskega z dné 30. decembra 1890 kakor tudi z ozirom na dotične izjave šolskih vodstev javnih mestnih šol ljubljanskih je c. kr. mestni šolski svèt v svoji seji dné 14. t. m. sklenil, da je od prihodnjega šolskega leta 1891/2 dalje v zimski dobi t. j. v dobi od 1. novembra do 1. aprila v I. in II. razredu pričeti s šolskim poukom: I. na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu in na mestni nemški dekliški petrazrednici v meščanski bolnici ob 9. uri; II. na vnanji uršulinski dekliški šoli ob 1/29. uri. III. na vseh ostalih javnih mestnih ljudskih šolah kakor doslej ob 8. uri zjutraj.

C. kr. mestni šolski svèt ljubljanski dné 18. svečana 1891.

Grasselli.

*) Natisnen v 2. letošnji številki „U. T.“ C. kr. mestni šolski svèt ljubljanski je odredil, da mu mora vsako šolsko vodstvo takoj naznaniti slučaj, da je bil kak učitelj med šolskim letom pozvan k vojaškim vajam, da more potem on potrebno ukreniti.

Književnost.

Knjige družbe svetega Mohorja. Branje dobrih, mladini primernih in za taisto sposobnih ter razumljivih knjig je tako važen vzgojen pripomoček, la ga učitelj, kateri ima svojo dvojno nalogo, namreč učenje v ožjem pomenu besede in vzgojevanje, vedno pred očmi, ne more nikdar dovolj vporabljeti. To spoznavši deluje se od višje strani na to, da si na-

pravi vsaka šola sčasoma knjižnico za šolsko mladež. A to pa — osobito na deželi, — ni tako lahko. Glavni vzrok temu je v prvi vrsti — slabo stanje naših davkoplačevalcev, v drugi vrsti pa tudi nevednost in nebrižnost udov krajnega sveta, kateri so mnogokrat popolnoma neizobraženi kmetje nevesči pisanja da, celo branja. Učitelj, kateri službuje na

deželi — posebno na jednorazrednici — ve, kako trda mu gre, če hoče malo vsotico spraviti v pro račun in naj si bode za še tako potrebno reč. Takrat udje krajnega šolskega sveta ne vedo družega, kakor tožiti o itak velikih davkih in nakladah, in učitelj sme vesel biti, ako dovoli ta „visoki“ zbor nekaj goldinarjev za šolske potrebščine izvzemši tacih, brez katerih bi bil pouk sploh nemogoč, kakor drva, kurjava itd. Še teže jim pa gre denar izpod palca za — knjige. Jedino za družbo sv. Mohorja dajo radi forint, kar je iz tega razvidno, da je skoraj vsaka šola vpisana v to družbo. Najbrže mislijo s tem učitelja zadovoljiti češ: šest knjig na leto je že dovolj. Vender pa je učitelju oziroma šolski knjižnici s tem malo pomagano, ker večina knjig Mohorjevih ni sposobna, primerna in razumljiva za šolsko mla-dež. Oglejmo si v dokaz temu letošnje knjige:

1. *Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa* je za učence — nesposobna knjiga. Uže popisa življenja sv. Genovefe bi jaz ne dal rad svojemu in zato tudi ne drugemu otroku brati. Popisano je namreč, kaj si je „grdi Golo“ vse prizadjal, da bi bil Genovefo zapeljal. Tudi med životopisi drugih svetnikov so mesta, katerih otroci nikakor ne smejo brati. Tako je čitati na strani 14.: „Ko, je bil Francišek svoje učenje v Parizu končal, pošlje ga njegov oče v takrat slovečo šolo v Padovo. Njegovo lepo, čisto življenje je bilo bodeč trn drugim učencem, ki so večidel spri-jeno in razuzdano živeli. Nekateri hudobni součenci so v svoji satanski sprijenosti sklenili, nastaviti njegovi nedolžnosti zvite zanjke. Nalagali so se mu, da je prišel visoko učen mož in so mu prigovarjali, naj ga gre tudi on poslušat. Francišek, ki se nič hudega ne nadeja, gre z njimi; oni ga pa peljejo v hišo grde razuzdanke, katera pravi, da je hči učenjakova, in da je njen oče ravnokar po nekem opraviu šel, da pa kmalo pride nazaj. Gizdalinka ga prijazno sprejme in ga pelje v samotno sobo. Njegovi tovariši se jeden za drugim vun zmuzajo ter mladega grofa samega puste. Nesramnica se mu začne prilizovati ter ga predrzno zapeljevati. Njena nesramnost je vedno silnejša, a stanovitnost čistega mladeniča je še močnejša. Ko pa grdoba vidi, da vse zvite zapeljivosti nič ne izdajo, posnema Putifarjevo ženo ter začne vpiti, kakor da bi jo silil Francišek. V svetem srdu zgrabi ogorek ter ga ob glavo zakadi nesramnici, siloma zbeži, pa prisrčno hvali Boga, da ga je ohranil neomadeževanega.“ Na strani 135. pa: „Ali nebeška krona se ne zasluži tako lahko. Nebesa silo trpijo. Tako je Bog tudi tej svoji nevesti hudo vojsko naklonil, da je dosegla toliko lepše plačilo. — Neki človek jo je nečisto pogledal. Bila je tudi telesno lepa in prijaznega obnašanja. Ta nesrečno preslep-ljeni človek nima več miru. Slednjic ji razodene svoje nespodobno nagnjenje in jo nagovarja v pregreho. Marija vzdihne v tej prestrašni nevarnosti k svojemu

nebeškemu ženinu in k svoji patroni, ter resno po-kaže svoje gnusenje in nesramnežu pove, da nikdar ne bo privolila v grdi greh, in da je svoje devišvo Bogu samemu zaobljubila. Ali satan je podžigal za-peljivcu grdo strast vedno bolj in bolj, da bi njega v brezno hudobije pogreznil, pobožno devico pa z vi-sokosti njene duhovne lepote vrgel. Nesrečni človek je skušal, kako bi devico v veliko zadrego pripravil, da bi se mu udala. Sam satan ga je preslepil. Zvedel je, kje Marija navadno svojo hrano dobiva. Skrivaj se je priplazil v hišo njenih dobrotnikov, ukradel je srebrno kupico, dejal jo je tihotapsko v malo vrečico, katero je Marija navadno s seboj imela, in kamor je darove spravljala. Kmalu so zapazili, da je kupice zmanjkalo; zagnali so sum, da je nekdo kupico ukra-del. Hudobni človek urno teče k Mariji ter jo tatvine dolži; pa ji pravi, da le tako je ne bo izdal, ako mu stori po volji. Marija se hudo prestraši, pa za-gotavlja, da ni nič kriva. Hudobec pa ji žuga, da jo bo pri gosposki tožil in jo tatvine prepričal, ako se mu ne uda. Marija mu mirno pravi: „Priatelj, to bi bila vender prestrašna krivica, ako bi nedolžno v smrtno nevarnost postavil, ker jaz ne vem za nobeno tatvino.“ Človek vzame njeno vrečico ter izvleče iz nje ukradeno kupico. „Vidiš,“ zareži nad njo, „tvoja tatvina je gotova, stori kar zahtevam, in ne bom te izdal, da obsojena ne boš.“ Marija pa stanovito in resno pravi: „Nikdar nikoli ne bom storila, kar za-htevaš; svojo čistost bom do konca ohranila; rajša nedolžna umrjem, kakor da bi tvoji pohotni želji se udala.“

Iz tega je razvidno, da se ta knjiga ne sme v šolsko knjižnico uvrstiti.

2. knjiga so *Slomšekovi „Pastirski listi“*. Pisa-teljevo ime nam je porok, da je knjiga dobra, a — Slomšek listov ni pisal za otroke, torej tudi knjiga ni za mladino. Ne sme se me napačno razumeti! Jaz smatram za otroke sposobno le to, kar morejo taisti zapopasti, razumeti, dušno prebaviti. Da šolska mladina pastirskih listov, dasi so zelo poljudno pi-sani, ne more razumeti, mi bode vsakdo rad pritr-dil. Smejo jih brati sicer, a hasnilo jim bode malo — morebiti .eč škodovalo, ker otroci izgube veselje do branja, ako jim dajemo le take knjige, katerih ne razumejo, katere jih torej ne zanimajo. Torej si tudi s to knjigo ne moremo pomagati, primorani smo jo djati v učiteljsko knjižnico.

Ravno tako je tudi s 3. knjigo, z „*Občno zgodovino*“. Znanstvena je — pa za otroke preučena. Smeli bi jo tudi brati, — a težko, da bi jo ljudsko-šolski učenec prebral — najbrže bi jo prej popustil.

Četrto knjigo: „*Domači živinozdravniki*“ bodeš otroku takoj iz rok uzel, ako bi jo v taistih zapazil, če si le prej podoba na 189. strani v njej videl. Pa če bi tudi te podobe ne bilo, ostalo bi branje te knjige otrokom brez haska; saj tudi ni njim name-njena, ampak pisana je za odrasle ljudi.

Preostajeta torej še dve knjigi t. j. 5. „Večernice“ in 6. „Koledar“. Te dve sta boljši v tem oziru — a vender ni vse dobro, kar je v njih. „Večernice“ imajo za šolsko mladino dokaj primerno vsebino le „Škorčeva povest“ je za taisto nerazumljiva. Škoda je tudi, da je v „Večernicah“ natisnena povest „Žganjar“, stara in vedno ista pesem! Vodopivec se je udal žganjepitju, zapravil vse svoje premoženje in imetje in slednjič storil žalosten konec — „našli so ga . . . v Oblančarjevem hlevu — mrtvega“. Pri tej priložnosti moram svoje — sicer nemerodajno — mnenje povedati, da namreč s takimi povestimi ne blazimo bralcev srca, tem manj učencem. Ako bi vedno strasti, grde navade, neznačajne, hudobije in sploh kar je slabega popisovali, bi se bralci temu tako privadili, da bi se jim to nič posebnega, nič gnusnega že ne zdelo, pač pa nekaj popolnoma navadnega. Glavni vzrok, da moji učenci od mene te knjige za branje dobili ne bodo je to, da je Vodopivec oče in da ga mora otrok njegovu domu spravljati. Učitelji opisujemo otrokom roditelje kot najboljše, najbolj popolne ljudi, otroci imajo tudi navadno take misli o svojih in drugih roditeljih — a s pripovedimi tacega ali sličnega zadržaja se taka lepa mnenja vedno bolj uničujejo. Tej jednaka je tudi povest v neki Mohorjevi knjigi — ne pade mi na um v kateri — „Kriva pota“. Tu je oče na nepravem potu in sin ga mora spravljati na pravi pot. Narobe svet! Sicer se vse to v življenji res premnogokrat

zgodí — a otrokom (jaz pišem le s svojega stališča) naj ostane to prikrito, saj bodo itak prezgodaj začeli spoznavati napake in pa slabo stran sveta. Veliko boljši od te povesti je spis: „Oče Gene. Uzor dobrega gospodarja in možaka poštenjaka“. Kazati nam je mladini, kakšna bôdi, ne kakšna ne sme biti. S tem se veliko več doseže. Če otroku kažeš tam žalostno podobo žganjarja, učiš ga le, da nima na to stran kreniti, ne pokažeš pa mu pota, katerega naj se drži; tu pa predočiš mu uzor — najvišji cilj, do katerega naj skuša povzdigniti se. „Cigani“ so zelo zanimivo popisani — le — kar je že ocenitelj v „Slovencu“ rekel — za ljudstvo — tem bolj za mladino — preučeno. „Zgodovinske povestice“ in „Kratkočasnice in smešnice“ so za šolarsko knjižnico zelo pripravne, ker vzbujajo v učencu veselje do branja. Ta knjiga ima torej le deloma za mladež sposobno vsebino.

„Koledar“ je jedina knjiga, katera je povsem sposobna za šolarsko knjižnico. Izmed vsega pa mi najbolj ugaja povest: „Ravna pot najboljša pot“. Ta povest je zelo poučna, zanimiva in jedina izvzeta iz mladeniške dobe. Takih povestij nam manjka in takih naj si odbor skuša pridobiti. Tavno tako dobri in poučni so tudi životopisi dr. Mihaela Napotnika, Davorina Trstenjaka in Janeza Krst. Tomana.

Torej od šestih knjig je za šolsko knjižnico pravo za pravo sposobna le jedna. (Dalje prihodnjič.)

J. Likar — Izlake.

L i s t e k.

Listi slovenskega pesimista.

II.

S pivških planjav, 21. svečana.

Gospod urednik! Zelo, zelo sem Vam hvaležen, da mi včasih pritrđite. O, to je mazilo za moje živce! A kaj bo samo to, če mi le pritrđite, jaz bi rad, čujte kaj? — Jaz bi rad, da bi me včasih tudi kaj pohvalili. Hvala, hvala, ta še le dobro dě. No, če me pa že nečete naravnost pohvaliti, pa vsaj recite, da sem barem pri Vas — dobro zapisan. Tudi to bode nekaj. Toda že vidim, da ne bode ničesar iz te moke, ker sem baje preveč gostobeseden. Gostobesednost je sicer, tako pravijo, žensko svojstvo, a prime se rado tudi moških. Gostobesednost je mlatev prazne slame ali vežnja otrobov. Sedaj bode treba pravilo: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa molči“, obrniti tako le: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa veži otrobe, samo da bodo ljudje kaj slišali.“

V svojem času je potoval po Krasu cesar Janez. Tudi tedaj so nemščino neki zelo negovali. Sploh so ljudje mislili, da je cesarju ustrezno najbolj s tem,

če posluša dolge — seveda nemške — govorance. Slovenci, kakor vedno lojalni, hitali so se, kdo bode več in bolje govoril. Novakov Janez je bil korenjak, da mu ni vsakdo kljuge stegnil, le škoda, da ni nemški znal. Tudi on je hotel cesarja počastiti s svojo „govoranco“. V ta namen se splazi v visoki zvonik, da bi tam cesar pač videl njegovo orjaško postavo in slišal ciklopski glas. Že je stopil na lino, da bi govoril, za pravo, da bi se drl, kar ga zavrne Gregor Okrpa, ki je v slabih časih čevlje mašil in se v vojaki naučil nekaj nemških besed: „Molč; Golijat! Ne veš, da treba cesarja pozdraviti v nemškem jeziku.“ — Oni ga sili: „No, pa povej, kaj naj rečem! Za mene se skrij, saj si kakor šilo, Okrpa, povej!“ — Okrpa stopi za Janeza, namuzne se učeno in reče: „Gut'n Tag, Herr Kaiser!“ Janez pa zavpije: „Kuten tok ger Kajzar! Kaj pa zdaj, Okrpa?“ — Oni hiti: „I no, kaj ne veš? Wünsch' ich ihnen.“ Janez pa: „Vin — vin, še vina!“ Njegov jezik se pač ni dal več ukreniti. „Okrpa, kaj pa zdaj“, vpraša v zadregi. Okrpa sam ne ve več in Janez doda še iz lastne

torbe: „Dober dan Bog daj, gospod cesar Janez!“ Ljudje so potem rekli, da sta Novakov Janez in pa Okrpa otrobe vezala v zvoniku. Njima samima se je pa zdelo, da sta zastran tega strašno imenitna. Vsak po svoje.

Oprostite, gospod urednik, malo stran-potico. Novakov je mislil, da mora sploh nekaj govoriti, da bode cesar videl, kako je velik in krepak ter zato, da bodo ljudje tudi njega slišali. Zato se govori mnogokrati tudi dandenašnji. Koliko ljube vežnje otrobov je, samo da se polnijo ušesa, da svet nekaj sliši; samo, da tisti, ki govori, sploh nekaj govori in — na drugi strani — tisti ki piše, sploh nekaj piše.

V ti strašni kolobociji govorov in „govoranc“ se pač ne bomo smeli čuditi, če se kdaj v prihodnjih časih zgodi, da bode kolega zahteval pri zkorovanji okr. društva, naj mu referent, razpravlja je čisto metodičen tema, reši — socijalno vprašanje. Pač mnogo! — Kdor veže otrobe, zgodi se mu lahko, da kar v hipu nestane materijala in — nekaj treba reči, a kaj? Bev in mev ne, torej nekaj, kar pride prej na jezki.

Zdaj pa gospod urednik, še jedno dve o tisti nasprotnosti za kulisami, — ali ker upam, da me pohvalite — na javnem odru: Namignili ste mi bili, da naj čitam zadnje, recte pustne štev. „Sl. N.“. Obžalujem, da mi je vaš cenjeni svet prav nepotreben. Hlastno sem dan za dnem požiral „dušno pašo“ iz kilometerskih dopisov „iz učiteljskih krogov“, poleg tega sem si pa tudi mislil — svojo. Pesimisti smo čudni ljudje. Ker bi utegnile moje misli koga venderle zanimati, evo: Gospoda kolega sta sicer jako resno trdila vsak svojo, a pomislila nista, da je tedaj pust „čas presneti“. Hotela sta pomagati sebi in svojim tovarišem istega plačilnega razreda, toda bilo je že „post festum“. Ljudje pa, ki radi katero rečejo o učitelstvu, gledali so to reč, skomizgali z ramami, čitali in zopet čitali ter naposled zavalivši se za gorko peč k pustni „krači“ in „krofom“, rekli: „Naši učitelji pravijo, da imajo „Zvezo“ med seboj, a le do tedaj, ko so v jednaki bedi; če ima pa le jeden kaj več kot drugi, tedaj je pa ogenj v strehi!“ Opazke so bile še huje. — Pravi čas za tako delo je bil pač prej. Tedaj bi se barem moglo reči, da vsakdo zagovarja stanovske koristi, sedaj je bilo pa to znak — stanovske zavisti. Uh, gospod urednik, koristi-zavisti, to tako nekam prijetno doni, uh, koristi-zavisti! Punktum!“

Upajmo, upajmo kaj boljšega. Vreme se morda kmalu obrne na južno. Selilci se bodo vrnili čez morje in začudeno gledali — nas učitelje, svoje zaščitnike. Bog ve, da li nas bodo spoznali vsled velike premembe — nove organizacije plač. Lastovka, ki gnezdi nad oknom moje spalnice, vem, da mi poreče: „Glej no, pustila sem te trdnega in s pravim humorom, sedaj si pa pesimist. Kaj ti niso povišali plače?“ Namestu mene pa bode prijatelj vrabec na sosedovi strehi začivkal: Živ, živ, nekaterim nekaj, drugim

nič, živ, živ, vsega skupaj malo! živ, živ, jaz sem pa gospod, ko sije pomlad, živ!“

Da, da gospod urednik, tako nas bodo pozdravili tiči. Vse nas bodo še poznali svoje znanke-trpine, ki bomo primerno plačani še le tam, tam v večnosti. Torej zopet tolažba pesimistiška. Stanko Vraz pa poje:

„Onstran groba nad ti cvate cvetom,

Onstran groba tebe ljubav čeka!“

Za sedaj pa moramo biti zadovoljni z vsem, kar pride od „zgoraj“; danes sneg, jutri dež, pojuteršnjem morda — prekleje. „Alles gute kommt von oben.“ Tako je skusil Vaš

pesimist.

Iz devete dežele 18. sveč. — Kaj ne, da

čudno zaglavje, gospod urednik! Skoraj gotovo niste mislili, da boste tudi iz devete dežele dobili kedaj kak dopis za Vaš cenjeni list. Pa kakor vidite je tako. Tudi v nas razširjen je Vaš list zeló in komaj čakamo vsake številke; ker vselej kaj novega in zanimivega zvemo iz učiteljskih krogov Vaše dežele. Tudi mnogo poučnih in zanimivih drugih sestavkov najdemo v vsaki številki na izbér. Vsekako je pa to najboljšje sričalo za Vas, gospod urednik, da imate toliko sotrudnikov in častno je tudi za vse slovensko učiteljstvo, da se tako zaupno skleplje trudoljubivega in marljivega urednika prvega slovenskega šolskega lista. Vse to prav jasno priča, da je uredništvo „Uč. Tov.“ v zvedenih in spretnih rokah. Jdino, kar nam v deveti deželi v časih ne ugaja, je to, da ste, g. urednik, tu pa tam malo preostri v uredniških opazkah. Prosim pa. nikarte takój obsoditi mojega dopisa v nenasiljivi uredniški koš, le počakajte, se spogovoriva; znabiti se bodeva nazadnje vendar sporazumela, če si dobro odkrijeva vsak svoje misli. „Clara pecta, boni amici“. Znabiti se tudi nad nama ta pregovor uresniči. Nikarte torej misliti, gospod urednik, da ina moj dopis slabe ali zlobne namene. če se nekoliko zadenem ob Vas. Ne, nikakor ne, Poznate me, da Vas čislam in spoštujem. Sploh smo v nas dobri in odkritosrčni ljudje; kar imamo v srcu, to imamo takoj tudi na jeziku. Ponosni smo devedoteželanani na to prirojeno lastnost, čeprav nam časi več škoduje, kakor koristi. Pa, kaj bi tako dolgo po ovinkih hodil! Vi pa tudi gotovo že težko čakate, kaj Vam imam vender povedati. Torej „ad rem“: Rekel sem zgoraj, da ste včasih malo preostri v uredniških opazkah. Tako n. pr. ste v zadnji „Tov.“ številki kaj ostro krenili po prstih gg. Seljana in Tržana, ker sta bila nasprotnih misli zaradi razvrstitve učiteljskih plač na Kranjskem po novem šolskem zakonu. Pravo za pravo so bili pa trije, kojim poročila „izza kulis“ niso povsem ugajala, a tretji — g. kolega Meščan je bil pri Vas v večjej milosti, da ste ga pustili v miru; mogoče je pa tudi, da ste ga nehote prezrli. Kdor ta peresni boj le od jedne strani opazuje, Vam mora, g. urednik prav dati, da ste udrihnili s svojim špičastim peresom po razgrajajočih, ker prav lahko se trdi, da vsled tega kolikor toliko

trpi ugled učiteljskega stanū. Le nekoliko preostira zdela se je nam v deveti deželi ta kazn. Pravim: nam; ker nas je bilo več v družbi, ko smo se o tem pogovarjali. Jaz poznam g. Seljana in g. Tržana in vem, da nista imela namena črniti s tem ugleda svojega stanū, ampak besedila sta se samo za kruh; to je bil boj za obstanek. In kdo bi njima to tako zelo zameril! Tak boj je sleharnemu človeku prirojen, zakaj bi neki učitelj izjemo delal v tem! Ta „prah“, kojega sta s tem bojem prouzročila, ni napravil tako temne sence na učiteljstvo Vaše dežele, kakor Vi mislite in mi devetodeželani sodimo gg. Seljana in Tržana tudi mileje, kakor pa g. kolega iz nove Avstrije. Kolikor jaz g. kolego Tržana poznam, bi mu niti v sanjah ne prišlo v glavo tak boj pričeti; on je le branil sebe in sovrstnike, sicer bi utegnil kdo misliti: qui tacet, consentire videtur. G. Seljan pa tudi vé, da se je nekoliko prenaglil, ker je vzdignil ta prehodni piš, tembolj ker se je zadeval ob zaslužne možé višje šolske oblasti Vaše dežele; no — in če

mu je žal in ni imel slabega namena — bodite usmiljeni tudi ž njim. Saj veste, gospod urednik, da „kosti“, na kojih je kaj obirati, so redke prikazni v učiteljskem stānu. Če Vam je šel torej ta „prah“ v oči, z jednim potegljajem z roko čez oči si ga lahko zbršete in videli bodeite zopet dobro, da gg. Seljan in Tržan „e tutti quanti“ niso tako zelo nevarni uspešni izvršitvi programa slovenskega učiteljstva. Tako mnenjé o njih imamo mi v deveti deželi. Prosim pa, g. urednik, nikarte mi zameriti, da se drznem Vam to povedati; saj sem zgoraj omenil, da ima moj dopis najboljši namen. Prosim torej, milost ž njim! Če ne boste prestrogi, Vam bode še kaj poročal Vaš stari sotrudnik iz devete dežele. Z Bogom, pozdravljeni, gospod urednik!*)

*)Vaši želji smo ustregli in priobčili dopis skoro doslovno ter se nadejamo, da tudi Vi ustrezete naši želji in kmalu zopet kaj poročate iz devete dežele. Dostavimo naj le jedno opazko. Prah, ki ga je vzdignil znani „piš“, sicer ni tolik, da bi se ne mogel prenesti, da bi bil le piš kaj koristil, a naše mnenje je bilo: emu zvoniti, ko je že pobila — toča.

Ured

Naši dopisi.

Iz kočevskega okraja. (Slovensko šolstvo.)

Lepo se razvija šolstvo v našem okraju, sedaj ima 58 učnih mest ter ga v tem oziru prekosil le postojnski s 60 učnimi mesti. Razmerje med nemškimi in slovenskimi šolami je sledeče: 13 slovenskih s 26 razredi, 19 nemških z 31 razredi in nemško-slovenska jednorazrednica v Dragi. Utrakvistična jednorazrednica v Nemški Loki se bo izpremenila v nemško, slovenski otroci se bodo pa vsolali v novo jednorazrednico v Čepļjah (Črnomeljski okraj). V Lienfeldu se bo ustanovila nemška dvorazrednica.

Lepo se razvija naše šolstvo, rekel sem, toda le nemško, slovensko je vedno na isti stopinji. Po razmeri prebivalstva bi človek pričakoval, da je večina šol slovenskih, a je baš narobe. Kje je iskati vzroka, da je 1/4 (dobra!) slovenskih otrok našega okraja brez vsakega pouka? Recimo kar naravnost: brezbriznost, da! celo sovrašтво — v nekaterih krajih — do šole je vzrok tej žalostni prikazni.

Naloga našega prihodnjega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika je, da se poprime z vso resnostjo dela za odpravo tega kričečega nedostatka!

Jednorazrednice na Banji Loki, pri Fari in v Osilnici se morajo razširiti v dvorazrednice ter še jedna jednorazrednica ustanoviti v osilniški občini. Prej ko je mogoče se mora skrbeti za novo šolsko poslopje pri Fari, ki je sramota za 19. vek.

Razven trirazrednice v Dobrepoljah razširijo naj se še trirazrednice v Velikih Laščah in Sodršici v štirirazrednice. Potrebna je tudi jednorazrednica v Lužarjih. Jednorazrednic pri sv. Gregorji in na Robu ne kaže razširiti v dvorazrednici, nego preskrbeti se mora za nekatere kraje ekskurendni pouk. Tudi za Ilovo Goro in Hočevje, ki sta vsolani v Dobrepolje, preskrbeti bo treba ekskurendnega pouka. Ker je prenapoljenim jednorazrednicam težko opravljati tak pouk, dobro bi bilo, da se ustanovi v velikolaškem sodnem okraju mesto potovalnega učitelja

Jedna četrtnina slovenskih otrok ne sme biti brez vsacega pouka, nekaj se mora storiti! Tudi z zamudami se bo moralo bolj strogo ravnati, ker za zani-karnost ni družega mazila, nego kazn.

Že od dné 15. malega srpana preteklega leta smo brez nadzornika ter željno pričakujemo njega imenovanja. Upamo, da bo mož na pravem mestu. Bog daj!

Vaš „pesemist“, g. urednik, mi je v 4. številki t. l. nekoliko pokadil, kar pa moram odkloniti, ker se nam je voz preobrnil. O učiteljskem društvu v našem okraju ne bo — če se sedanje žalostne razmere ne spre-mene — tako kmalo slišati.

Nesloga povsod. Toda mimo

J. Z.

Društveni vestnik.

Naznanilo in vabilo k občnemu zboru „učiteljskega društva za radovljjski“, okraj kateri bode dné 2. malega travna t. l. v šolskem poslopji radovljjskem. Začetek točno ob 10. uri dopoldne.

Vspored.

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo o društvenem delovanji.
3. Blagajnikovo poročilo o stanji društvenega premoženja ter volitev treh pregledovalcev računov.
4. Metoda lepopisja in nje praktična uporaba — g. K. Simon.
5. Volitev petih delegatov v „Zvezo.“
6. Volitev novega odbora.
7. Posamezni nasveti.

V očigled veliki važnosti občnih zborov sploh, želi obilne udeležbe odbor.

Iz kamniškega okraja. (Vabilo.) „Kamniško učiteljsko društvo“ bode zborovalo dné 2. malega travna t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne v Mengši po sledečem vspredu:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo.
3. Katere fizikalne aparate si učitelj lahko naredi in kako naj jih uporablja? (Nadaljuje g. Frančišek Trost,*)
4. Volitev odbora in delegatov.
5. Nasveti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Gorice. Vabilo. Občno zborovanje „učiteljskega društva za Goriški okraj“ bode dné 2. malega travna t. l. ob 9. uri dopoldne v Gorici.

Dnevni red:

1. Volitev delegatov v „Zvezo“.
2. Poročilo o obrtniškem tečaju na Dunaji.
3. Peticija o učiteljskih plačah.
4. Posamezni predlogi.

K obilni udeležitvi uljudno vabi odbor.

Iz pedagoškega društva v Krškem. (Vabilo.) Pedagoško društvo bode nadaljevalo izdajo letnika in sicer s posebnim ozirom na specijelno metodiko. Izdavanje spisov v posameznih zvezkih utegne se tudi izvršiti, ako se oglasi še več društvenikov

oziroma zadosti naročnikov. Prosimo torej slovensko učiteljstvo, da v polnem številu pristopi k društvu, ker le tedaj bode mogoče uspešneje delovati na pedagoško slovstvenem polju.)*

Pripravljeni smo tudi izdajati pedagoške klasike, zlasti take, ki so primerni prostemu ljudstvu. V ta namen pa potrebujemo vsestranske gmotne in duševne podpore. —

Primerni spisi omenjenega zadržaja naj se dopoljejo vsaj do konca malega srpana t. l. društvu odboru.

Letnina znaša 1 gld. in 10 kr. za poštnino.

V Krškem dné 1. sušca 1891. l.

Odbor.

Iz našega društva. Dné 4. sušca 1891 je imel odbor svojo drugo sejo. G. predsednik pozdravi gg. odbornike, naznani, da je diplomo za častnega uda g. ravnatelja Praprotnika oddal tiskarni, in da so nova pravila potrjena. Sedaj bi postal »Tovariš« društvena lastnina, a morala bi se glava izpremeniti. Tudi bi prepisavanje naročnine v društveno med letom provzročilo mnogo zmešnjave. Zaradi tega se sklene, da do konca leta 1891. ostane pri starem.

Tajnik Furlan poroča o delovanji društva od zadnje seje.

G. Krulec predlaga naj se nova pravila v »Tovariši« priobčijo; da pa drugemu gradivu ne vzamejo preveč prostora, naj se tiskajo z manjšimi črkami.

Za delegate „Zvezi“ se volijo gg.: Žumer Andrej, voditelj I. m. š. etc., Kokalj Frančišek, učitelj II. m. š., Furlan Jakob, učitelj I. m. š. Namestnika: G. Raktelj Frančišek, voditelj II. m. š. in Bahovec Frančišek, učitelj II. m. š.

Nadalje se sklene, da društvo „Popotniku“ redno dopisuje. Poročevalcem se izvoli tajnik Furlan.

G. predsednik želi kot urednik „Tovariša“, da bi mu, „Zveza“ važnejše sklepe naravnost pošiljala.

Na predlog g. Tomšiča pristopi društvo kot ud k „Hrvatskemu pedagoškemu društvu“.

Knjižničar g. Kokalj, opomni, da mu še vedno knjig manjka, in da je v knjižnici nekaj nepopolnih knjig, nekaj letnikov itd. kar je brez vse vrednosti. To naj bi se kot nerablivo odstranilo in če je mogoče prodalo. J. F.

*) G. predavatelj, kateri nam je v tej stroki znan kot praktičen učitelj, ustregel nam bi, ako bi v našem listu priobčil zanimivo svojo razpravo. —

Vestnik.

„Glasbena Matica v Ljubljani“. Zaznamek vseh muzikalij, katere je izdala „Glasb. Matica v Ljubljani“.

XII. zvezek. Partitura. Nedved Anton. Štirji slovenski napevi za moški zbor poklonjeni pevskega zboru ljubljanske čitalnice: 1. „Zvezna“. Bratje, v kolo se vstopimo. Moški zbor. 1. „V ljubem si ostala kraji“. Moški zbor. 3. „Pod oknom“. Luna sije, kladvo bije. Moški zbor in tenor-solo. 4. „Slovo“. Draga Minka bodi zdrava. Čveterospev. (Razprodano.) **XIII. zvezek.** Partitura. Foerster Anton. Osem napevov za moške glasove: 1. „Pjevajmo“. Milina pjesme naše razblažuje nam grud. Moški zbor. 2. „Pobratimija“. Naj čuje zemlja in nebo. Moški zbor. 3. „Bohinjska“. Čudapolna kranjska zemlja. Moški zbor. 4. „Zdravica“. Kozarec v roke, veselje v srce. Moški zbor. 5. „Napitnica“. Kak vinčice danes se sveti. Moški zbor. 6. „Nočni pozdrav“. Mjesec, zvjezde sjaju jasno. Čveterospev. 7. „Njoj“. Ko ruža si Ti divna. Čveterospev. 8. „Sokolska“. Podajmo si roke, Sokoli! Moški zbor. (Cena 60 kr.) **XIV. zvezek.** Partitura. Nedved Anton. „Slovo“. Oh nocoj še. Moški zbor s tenor-solo. (Cena 30 kr.) **XV. zvezek.** Partitura. Foerster Anton. „Njega ni“. Rože je na vrtu plela. Čveterospev. (Cena 40 kr.) **XVI. zvezek.** Partitura. 1. Volarič Hrabroslov. „Slovenski svet ti si krasan“. Moški zbor. 2. Eisenhut Gjuro. „Ti“ moja dušo, ti mi slast. Čveterospev. 3. Dr. Ipavc B. „Planinska roža“. Stoji v planini vas. Moški zbor s tenor-solo. 4. Fajgelj Danilo. „Pobratimija“. Glasno v širnem krogu. Moški zbor. 5. Eisenhut Gjuro. „Uspavanka“. Sladka dušo, danak minu. Čveterospev. 6. Fajgelj Danilo. „Opomin k petju“. Bratje zapojmo veselo. Moški zbor. 7. Razinger Anton. „Za gore solnce mi zahaja“. Moški zbor z bariton-solo. 8. Fajgelj Danilo. „Molitev za slovanski rod“. Moški zbor. 9. Jahoda Konsta. „Dievče, čo že to naš? (Slovaška narodna). Čveterospev. 10. Mašek Kamil. „Kaj bi mi srce ogrelo“. Želim imeti si moči. Moški zbor ali čveterospev. (Cena 80 kr.) **XX. zvezek.** Partitura. Nedved Anton: 1. „Pevčeva molitev“. Moški zbor. 2. „Ljubezen in pomlad“. Moški zbor. 3. „Lahkonoč“. Moški zbor. 4. „Planinsko dekle“. Moški zbor. 5. „Popotna pesem“. Moški zbor. 6. „Pri poroki“. Moški zbor. Cena 50 kr.

B. Mešani zbori. **VI. zvezek.** Partitura. Dr. B. Ipavc. „Zvončki ubrani“. 1. „Roža“. Sred' vasi so lipe tri. 2. „Na hribih“. Rad hodim na hribe. 3. „Tak si lepa“. Tak' si lepa, kakor zora. 4. „Želja“. Le enkrat še. 5. „Zakaj me več ne ljubiš“. Vse misli, ki v prsih. 6. „O polnoči“. O polnoči moj duh bedi. 7. „Narodna“. V dolinici studenček. 8. „Na tujem“. Na strmo višavo, na goro jaz grem. 9. „Čuj! ojstra burja“. Čuj! ojstra burja po polji brije. 10. „Vse že rožice so v cvetu“. 11. „Občutki“. Ko zagledam jasne vas gore. (Razprodano.) **XVII. zvezek.** Partitura. Nedved Anton: 1. „Oblakom“. Oj oblaki kam hitite. 2. „Na goro“. Na goro na strme vrh. 3. „Nazaj v planinski raj“. Pod trto bivam zdaj. (Cena 50 kr.) **XVIII. zvezek.** Partitura. Foerster Anton: 1. „Ah ni li zemljica krasna“. 2. „Domovina“. Beseda sladka domovina. 3. „Naše gore“. Mogočno se dvigajo naše gore. (Cena 50 kr.) **XIX. zvezek.** Partitura. P. Hugolin Sattner: 1. „Nazaj v planinski raj“. Pod trto bivam zdaj. 2. „Po zimi iz šole“. Vse belo, dol je bel in breg. 3. „Studenčku“. Studenček pod skalo. 4. „Majniku v pozdrav“. Pozdravljam te, cveteči maj. 5. „Detetu“. Dete sladko spavaj. 6. „Opomin k petju“. V petji oglasimo. 7. „Na planine“. Gori na planine. (Cena 50 kr.)

Razumnost (Auffassungsgabe) pri moških in pri ženskah. V nekem angleškem listu obravnava G. J. Romanes razloček duševnih zmognostij med ljudmi moškega in ženskega spola. Romanes naglaša, da je moška razsodnost (Urtheilskraft) povprečno večja kakor ženska, a v razumnosti (Auffassungsgabe) žena moža preseza. Houdin je poznal žene, ki so si čudovito dobro zapomnile zunanost v vozu urno mimo vozečih se oseb. Povedale so lahko nele iz kakega blaga je obleka izdelana, ampak tudi, so li čipke z roko ali s strojem narejene. Romanes posadil je več omikanih oseb obojega spola za mizo. Poredoma morala je vsaka 20 vrtic v 10 sekundah prebrati, potem jim je vzel knjigo in vsaka je morala napisati, kar si je zapomnila. Ženske so zmagale, kajti one niso le hitreje brale, ampak o prebranem tudi bolje poročale. Neka soproga je štirikrat hitreje brala, kot njen soprog. V tolažbo mož pristavljamo, da je veliko odličnih mož prav počasi bralo. Sch. & H.

Razstava dr. Holuba na Dunaji. Pokroviteljstvo te razstave je prevzel nadvojvoda Francišek Ferdinand d' Este. Razstavo bodo otvorili koncem meseca malega travna t. l. Stroški so preračunjeni na 125.000 gld., a nabralo se je šele 83.400 gld. Po razstavi bude razdelil dr. Holub svoje zbirke šolam in muzejem.

Društvo v varstvo majhnih ptic. G. Mourgues, šolski nadzornik v Lodève, domislil si je, naj se med učenci posameznih šol otvoré društva, katere imajo namen, v gospodarstvenem interesu varovati male koristne ptice in tudi druge koristne živali tako n. pr. kušarje, kornjače, krastače, slepce, krte itd. Društvenim predsednik bi bil učitelj, častni predsednik občinski načelnik, tajnik jeden izmed učencev; odborniki, katerih pride 1 ali 2 na 20 članov, so šolski učenci. Pravi člani plačujejo 5 centimov (2 kr.) društvenine na mesec. Podporni člani podpirajo društvo z darovi. Odbor se shaja vsak prvi četrtek v meseci. Vsako četrletje pa poroča društvu o svojem delovanju in sicer prvo nedeljo v mesecih prosinec, mali traven, mali srpan in vinotok. V prvi polovici vinotoka ima društvo občni zbor. Nove člane sprejema samo odbor. Ako je članu dokazano, da se je pregrešil proti društvenim obvezam, izključi se iz društva za 3—6 mesecev. Nepoboljšljivi se ne sprejemajo. Osebe, ki niso šolski učenci ter razdirajo gnezda, ubijajo ptice in druge koristne živali, naznanjajo se občinskemu uradu in stavijo pod policijsko nadzorstvo. Društvenina se vporablja za dopisovanje s centralo v Lodève, za nakupovanje knjig in nagrad onim članom, ki so bili najmarljivejši. Svojo marljivost dokazujejo s tem, da slučajno najdena gnezda naznanjajo odboru, kateri potem nanje pazi; da stavijo pticam hišice, jim po zimi potrešajo živeža itd. Predsednik „centrale“ v Lodève je sous-préfet (podžupan), podpredsednika sta Lodéveski načelnik in šolski nadzornik, tajnik je ravnatelj ljudske šole, odborniki so okrajni zastopniki stanujoči v Lodèveu. Centrala daje svete, odgovarja vprašanjem; nji se predlagajo vsa izvestja pojedinih društeev; ona daje kovati svetinje v nagrado onim članom, ki so bili posebno pridni itd.

Vzgojna in gospodarstvena vrednost takega društva je velika. Ali bi se ne dalo kaj jednekega tudi po naših mestih, trgih in vaseh uvesti? „Nap.“

Časopisje. Na zemlji izhaja primeroma 43.000 listov. Zjedinjene države v severni Ameriki imajo jih 17.000, Angleško 6000, Nemčija 5500, Francija 5000, Italija 1400, Avstrija 1200, Rusija 800, Holandija in Belgija po 300, Japonsko pa 2000.

Iz Horjula. Rad bi si kupil Vavkrove napeve, da bi jih imel po dvoje, kar večkrat prav pride. Pri trgovcih in pri izdavalatelju jih ni več dobiti. Samo l. zvezek imam kot duplikat; manjka mi šest zvezkov. Ako ima morda kdo izmed gosp. kolegov to blago na razpolago ter ga nič ne rabi, prošnje je, naj mi izvoli naznaniti število zvezkov in ceno.

Janez Pokorn, učitelj.

Smešnica. Po novem letu. Gospod učitelj vpraša dečka: „Rudolf, koliko ur ima dan?“ Rudolf odgovori: „Petindvajset“. Gospod učitelj začudeno reče: „Od koga si to slišal!“ Rudolf: „Gospod učitelj ste sami pred kratkim rekli, da je zdaj dan že za jedno uro daljši“.

Zahvala. Slavna „kmetška posojilnica na Vrhniki“ je blagoizvolila tukajšnji šoli podariti znesek 10 gld. v podporo. Za ta velikodušni dar se podpisani slavno-isti najpriserneje zahvaljuje.

V Polhovem Gradcu dné 8. sušca 1891.

Ivan Bajec, š. vodja.

Zahvala. Slavno podporno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani je blagoizvolila podariti tukajšnji šolski mladini obilo šolskega blaga. Podpisano šolsko voditeljstvo šteje si v dolžnost, da v imeni šolske mladeži izreka tem pótém najtoplejšo zahvalo. Bog povrni!

Voditeljstvo šole za silo v Velikem Trnu pri sv. Duhu dné 22. svečana 1891.

Josip Osana, pom. učitelj.

Zahvala. Preseljuje se na Kranjsko kličem prijateljem in znancem svojim sréni: „Z Bogom!“ Ob jednom tem pótém zahvaljujem vse one, ki so mi čestitali k mojemu imenovanju.

V Avberu dné 10. sušca 1891.

Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cerknici.

Zahvala. Prekoristno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati za ubogo šolsko mladino tukajšnje šole mnogo raznega šolskega blaga. Za ta blagi, dobrodošli dar se v imeni uboge mladine podpisani najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo dvorazrednice v Starem Trgu pri Poljanah dné 22. svečana 1891.

Kristij Engelman, nadučitelj.

Zahvala. — Slavna „Narodna šola“ je oskrbela tukajšnji ljudski šoli za malo vsoto jako lepih učil po zelo nižani ceni. Tej pošiljati pa je še brezplačno pridejala obilo šolskega blaga za uboge učence. Prijetna dolžnost mi je za vse to v imeni šole in uboge mladine slavni družbi in nje vodstvu izreči najprisernejšo zahvalo za iskreno željo, da bi ji v nje blagotvorno in največje hvale vredno delovanje dohajalo tudi obilo prepotrebni gmotnih podpor!

Vodstvo šole v Dolskem dné 18. svečana 1891.

Anton Vrančič, učitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 116

o. š. sv. Na trirazrednici v Višnji Gori je stalno popolniti tretje učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim pótém semkaj vložé do dné 30. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dné 10. sušca 1891.

učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda in z jedno sobo za stanovanje.

Obrok za prošnje do dné 20. sušca t. l.
C. kr. okrajni šolski svet
v Kranji dné 1. sušca 1891.

Št. 111.

o. š. sv. Na štirirazrednici v Št. Vidu nad Ljubljano je stalno ali tudičasno popolniti drugo učno mesto z dohodki III. plačilnega razreda, eventualno tudi tretje ali četrto učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Obrok za prošnje do konca meseca sušca t. l.
C. kr. okrajni šolski svet
Ljubljanska okolica dné 6. sušca 1891.

Št. 153.

o. š. sv. Na dvorazrednici v Št. Juriji pri Kranji je takoj stalno aličasno popolniti drugo

Listnica uredništva.

G. J. N. na D.: Svoje misli ste dobro razvili v poslani razpravi, vender bi bila taka razvrstitev preveč po „šabloni“ ukrojena in bi se ne ozirala niti na krajevne razmere, niti na število otrok, kar je pa vsakakor treba. Ob priliki bomo kaj porabili. Hvala! Oglasite se še! Daljšo razpravo o novi razvrstitvi učiteljskih služeb prinesemo v prihodnji številki. — G. optimist: Danes smó dali pesimistu besedo, ker se je prej oglasil. Prihodnjič govorite Vi. — Gspč. J.: Lepa hvala za Vaše zanimanje za stvar, vender razprave ne moremo priobčiti, ker ne maramo, da bi se vsled tega na

stvar jedno ali drugo stranpretiravala. — G. A. Jiráček v kr. Vinogradih: Zopet Vas moramo zahvaliti za Vaše živo zanimanje in za Vašo požrtvovalnost. Na kar ste nas v pismu opozorili, smo storili. G. prof. Nedvéd je bil prav vesel izročeni mu pevskih knjig. Samo jedno željo je še izrazil, katero Vam v njegovem imeni naznanjamo. Med poslanimi pesemskimi knjigami ni nobene knjižice o teoriji, katero se dá ljudskošolskemu otroku kot učna knjiga v roke. Ako se dobi kaka taka češka pesemska knjižica, bi g. profesorju prav ustregli, da mu jo prekrbite. S kolegijalnim pozdravom!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.